

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

<p>SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: A bajai utcával szemközti Falcione-féle ház, hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intőzések és minden díjak fizetendők.</p>	<p>Kiadó-laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR GYULA.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 ft — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 ft. Neptantitoknak egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyedévre 1.50. Egyes szám ára 10 kr.</p>
---	---	---

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„ZOMBOR és VIDÉKE“

1892-ik évi XI. évfolyamának II. negyedére.

Lapunk előfizetési árai a következők:

Egész évre	8 ft.
Félévre	4 "
Negyedévre	2 "

Neptantitoknak:

Egész évre	6 ft.
Félévre	3 "
Negyedévre	1 " 50 kr.

Hazafias tisztelettel

„ZOMBOR és VIDÉKE“

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

Ellenzéki szervezkedés.

Szápary gr. nyíltan kijelentette a képviselőházban, hogy a szabadelvű-pártot országsszerte szervezni fogja.

El lehetünk arra készülvé, hogy ma-holnap megindul a hajszja a vidéki pártkörök megalakítása érdekében.

A lenyűgözött hivatalnok-i-kar ezuttal nemcsak szavazni lesz kénytelen a kormánypárra, de azonfelül kötetlen lesz a pártkörbe jární s napról-napra erősítőket magában a mameluki szellemet.

Ezzel szemben az ellenzék se maradhat tétlen.

Kell, hogy az ellenzék minden kerületben szervezkedjék s ez által utját szegje a kormánypárt ama törekvéseinek, hogy pártkörök útján könnyebben férközzék a választók lelkiismeretéhez.

Az ellenzék szervezkedésére nézve irányadó elvül

kell a választóknak az ellenzéki pártok közt létrejött fegyverbarátságát tekinten.

Az ellenzéki pártok viszonyát érdekesen fejtegeti a nemzeti-párt organuma, a „Pesti Napló“ f. hó 29 iki száma vezércikkében.

E fejtegetésekből jönnek látjuk átvenni a következőket:

Szeretjük és tiszteljük a függetlenségi párti választókat, mert ha minden veszve lenne Magyarországon, ezen választópolgárok erkölése és rendíthetetlen magyar hazafisága nemzetünket fentartaná. Polgári és politikai erény lakik náluk felülmulhatatlan tisztaságban, hogy se pénz, se hatalom, se semmiféle ígéret vagy fenyegetés meg nem tántoríthatja őket, hosszú, kitartó küzdelmükben. Mert a mit a korrupció és erőszak elvehettek tőlük, régen elszedte, s a hol ily eszközökkel többséget szerezhetett magának a kormánypárt, megtette. Ezek azon kerületek, melyek elsőtart a magyar vidéken a kormány jelöljeit választották meg. De itt is, a hol függetlenségi párt van, az, ha legyőzött, magát meg nem adta. S hiába mondják a miniszteriallisok, hogy fanatizmus vezet a függetlenségi párhoz, mert bárki meggyőződhetik, hogy e népban fanatizmus nines, oly nyugodtan, békésen, esőséden viseli magát, mindennap évről-évre munkáját végezve, még választások alkalmával is, hanem szilárd, rajongás nélkül, azon egyszerű meggyőződésből, hogy Magyarország nem lehet része semmiféle más államnak s a magyar ember csak szabad ember lehet s az állami szuverenitás teljessége s a polgári és politikai szabadság követelése nála azon legegyszerűbb hitvallásban találnak kifejezést, mely a függetlenségi párt programja gyanánt ismeretes.

A többi ellenzéki pártoknak helyzete nem oly könnyű, mivel nem szorítkoznak a legegyszerűbb elv proklamációjára, hanem az aktuális politikában uralkodó tényezőkkel számot vetve iparkodtak politikát csinálni. Ezen aktuális tényezők a kormánynak kedveznek s a kormánypárt argumentumait a közjogi kérdésekben az ellenzék nem teheti magáévá. A politikai következtetés na-

gyobb kombinációja. a hazafias érzések több distinkciója követeltetik ahhoz, hogy valaki nemzeti párti legyen. Más tényezők alkotják tehát a nemzeti pártot, mint a függetlenségit. A különbséget a politikai felfogásban nemcsak a programok fejezik ki, hanem a társadalmi rétegek is s a nemzeti párti kerületek nagyobb része más vidékeken foglalt tért, mint a függetlenségi párt. Küzdelme a nemzeti párti választóknak még sokkal nehezebb volt, nemcsak mert velük szemben az erőszak és vesztegetés nagyobb mértéke alkalmaztatott, hanem azért is, mert a nemzeti eszme nemcsak a szabadelvű párt politikájá ellen szállott sikra, hanem egyuttal a függetlenségi eszmenek oly ereje volt, hogy a választóknak nagy sokaságát tudta meghódítani. S a nemzeti magyar állam problémáját a legközelebbi békés jövő feladataul kiützte.

E két párt, e két eszmekör hivatva van jövőre is együttműködni, a kormány eszközei s a kormánypárt politikájá ellen. Mi ezt belátjuk és belátottuk s a becsületos szövetséget proponáltuk és kívánjuk. Ohajtottuk volna, hogy e szövetség bensőbb lett volna már a mult választások alatt s akkor az ellenzék még nagyobb eredményeket vivhatott volna ki, egyesült erővel rohanván meg a kormánypárt kerületeit.

Országgyűlési napló.

A képviselőház ülése márczius 29-án.

Bokross Elek kormánypárti előadó és Eötvös Károly a függetlenségi párt felirati javaslatának hivatalos védője után gróf Apponyi Albert szólalt fel.

Hatásosabb beszédet a nemzeti párt vezére alig mondott még egyet is. Azt bizonyította, hogy a felirati vita nem érte el a célját, mert sem a parlamenti helyzetet, sem a törvénykezés munka-programját nem tisztázta. Ez pedig egyszerűen a többségen mult, mely egyrészt vitatkozási modorával lehetetlenné tette az ellenzéknek is az objektívítást, másrészt az aktuális politika legfontosabb kérdéseiben, nevezetesen a melyek a közjogi rendelkezésre, valamint a belső reformokra vonatkoznak, sem igen, sem tagadó, egy szóval semmi határozott állást el nem foglalt. Az argumentálás helyébe gyanusitást vitt, ezen a köztudomású tények elferdítései s ebben részes még Wekerle pénzügyminiszter is.

Wekerle nyomban felelt, tisztán azt bizonyítva, hogy ő a nemzeti párt nyilatkozatait ismeri és nem is hiába keres egyik és

A „Zombor és Vidéke“ tárcajaja.

KÉTSÉG BEESÉS. *)

(Nicolas Martin.)

A földnek poráig
 Sujt le a bűbánát:
 Minden továtúnk!
 Semmi föl nem támad!

Sólyomszárnyon hágy el
 Minden a világon:
 Hű ragaszkodásnak
 Még nyomát se látom.

A reményt, saigó sziv,
 Oh, azt üzzed tova:
 Csak a szenvedés az,
 Mely nem csal meg soha!

Révész Ernő.

A SZERETET.

— Rajz. Irta: **Berényi Helén.** —
 (Folytatás.)

Alig félóra mulva Olga anyjának haloszóbjában volt. Az éltés nő ott feküdt a földön, — haja összekuszálva esőngött szeméibe, — ajkaka megkékült s alig lelegzett. Férje mellette térdelt, — me-lengette hideg kezéit, de nem mozdult. Louiza élesen felsikoltott, — enyhülmi kezdő seba fájdalom kiűrt s lankadtan omlott a földre. De csak néhány pillanattig feküdt így, mely idő alatt — ugy lát-szik erőt nyert; mert felugrott s Olga anyját karjiba fogva fel, — ágyára fektette. Azután dörzsölni kezdte, melynek hatás alatt eszmélni kezdett.

*) Megjelent az „Ország-Világ“-ban is.

„Te vagy az Olga?“

„En vagyok — Louiza.“

„Olga!“ — kiáltá kétségbeeséssel, és kezével hadonázni kezdett, mintha valami rémképet kergetett volna el lelki szemei előtt.

Férje leszögezve állott ágyánál, csak ajka mozgott, de szólaní nem birt.

Louizának lelki ereje bámulatot keltett. A beteget vigasztalta, — ápolta s ez lassan magához is tért.

„Tehát nines Olga? Ó megszökött, gyászt s szégyent borítva szüleire. Kísérje utjain anyai átkom! Most to leszel a leányom, és ha tégedet is el kellene veszítenem, talán meghalnék. Jőjj holnap állandóan ida lakni, és kárpótlót elveszett gyermekeimért.“

Louiza vissza akarta utastani kérelmét, de gyenge szíve nem volt képes tetézni bánatát.

„Egy feltétel alatt halálával fogadom el óhaját: — bocsásson meg Olgának s ne sújtsa anyai átkával.“

„Mit érdemelne mást e nyomorult, ki csak gyalázatnak él?“

„Olga jó s nemes leány, ki csak egy ballépést követett el az életben: — hogy szeret.“ Bocsásson meg neki, — legyen könyörölten keblében gyermeke számára, kinek súlyos büntetés lesz a keserő kiábrándulás.

„Te tudsz érte kérni, kit megcsalt, — megfosztott szerelmétől?“

„En mindenkinek megbocsátok, annál inkább Olgának, kit mélyebben szeretek mint egykoron; — mert boldogtalan les.“

„Louiza! te angyal vagy. Lelked nagysága mellett mindenki eltörpül. Légy áldott, hogy szeretetteddel megvilágosítottad anyai szívemet.“

Louiza gyengéden elpirult s forró csókot lehelte a nő kezére. Olga anyja nem gyógyult meg Louiza gondos ápolása mellett, lelki fájdalma sokkal nagyobb volt, semhogy az idő enyhíthette volna. Ágyát nem hagyta el, csak mikor a koporsóba tették. Három hónap mulva férje is — Olga könnyelműségének második

áldozata. — követte. Louiza egymaga maradt, egyedül a szenvedés volt vele. Fájdalma nem élte meg egyszerre, — nem dulta fel a keblében fekvő nyugalmat; hanem felemelte, és nemes békétérést lehelte a szívébe. Lelke oly nyugodt volt, mint a csendes estmágnány; midőn az élet kihal, csak a természet szava szólal meg, mely nem lármás, — hanem andalító és halk. Termete azonban összeesett, — ajka sápadt volt és arcán a halálí pirja borongott. Kétszer csalódott, — kétszer lett olámitva szíve: de érette, hogy több csalódás nem éri el. Egyetlen óhajja volt, hogy utóljára még Olgát lássa, hogy még egyszer keblére ölelhessen. Es Isten megszánta a szenvedőt, mert élte fogytán boldoggá tette. Egy nap ugyanis váratlanul megérkezett Olga.

Louiza a nagy örömtől zokogott s oly erősen ölelte magához Olgát, mintha volna sem akart volna tőle elválni, Olga megragadta két kezét s tompa hangon kezdett beszélni.

„Louiza! gyűlölj s ne szeress, mert szereteted meg fog ólni. Azt hittem, szüleimet talalom itt, hogy bocsánatot kérjek tőlük s elmenjek a világba, — feledtetve mindenkitől. Tőled feledést s megvetést kérek, a mit tőlem meg nem tagadhatsz, — ha vissza-gondolsz a boldog multra, a midőn szívem osztatlan a tied volt. En szeretni foglak ezután is, — képed vigasztaló angyalként fog kísérni, és ha majd szívem egy utolsó bokor alatt végsőt dohog, utolsó szavam lesz: — „Louizám! Bocsáss meg.“

Tovább nem birt beszélni s egymás karjaiba omlottak. Olga a fájdalom legkeserűbb könnyét hullatta.

„Ne áldozz az önvád, — szólott Louiza — én s szüleid megbocsátottunk. Légy nyugodt — éljünk ismét szeretetünknek. En ugyan nem sokáig élvezhetem e boldogságot, mely szívemnek sorvadását — sebet enyhíti ugyan; — de gyógyítani csak a sír képes. De te még boldog lehatsz, csak remény éljen kebledben.“

(Vége köv.)

mások közt ellenmondást. Apponyi rövid replikája után a záróbeszéd folytatása holnapra maradt.

A képviselőház ülése márczius 24-én.

A felirati vita mai nappal véget ért. Ugron Gábor és Szapáry Gyula miniszterelnök voltak a vita utolsó szónokai, aztán megtörtént a szavazás, még pedig föllással. Ha a vita folyamán nem voltak abban a szerencsés helyzetben, hogy a kormánypartnak itéljük oda a szellemi és erkölcsi fölény bokrétáját, most a végén megváltással annak a beismérésével, hogy a számbeli fölény az övé.

A képviselőház márczius 25. és 26-án nem tartott ülést. A képviselőház pénzügyi bizottsága márczius hó 26-án d. e. 5 órákor kezdte tárgyalni az államtitvisztőlök, átlisztek és szolgák illetményének szabályozásáról intézkedő törvényjavaslattal.

A képviselőház ülése márczius 26-án.

A szombati ülés olyan ráadás szokott lenni. E napon intézik el az apróbb-csepebb ügyeket, melyek a hét folyamán összerakódnak. A mai ülésen volt személyes kérdésben való felszólalás, továbbkérdés bizottsági jelentés, választás és interpelláció. Ma jelentette be az elnök az újonnan választott képviselőket is, nevezetesen Ernusz Kelemen, Falk Miksa, Linder Györgyöt és Földváry Elemért. Ernuszot és Lindert az ellenzék, Falkot és Földváryt a kormánypart éljezte meg.

Napirend volt Atzei Páter aradi képviselő szövegétől fogó személyes kérdésben s helyrehozottja a miniszterelnök abbéli állítását, hogy ő reá több államhivatalnok szavazott, mint Falkra. Számszerint mutatta ki, hogy hány és milyen foglalkozású választó szavazott rá és Falkra s ebből kiitt, hogy ő edes keves hivatalnok szavazott nyert. A miniszterelnök nem akartán egyetlen meghátrálni, most meg azzal argumentált, hogy Atzei a hivatalnokok egy részét más kategóriába osztotta. Ezen az erőltetett argumentáción az ellenzék jóízűen derült.

A különféle bizottsági jelentések bejelentése s a közgazdasági bizottság Zichy Jenőnek, a számvizsgáló bizottságba pedig Fültsch Józsefnek beavaslata után Neumann Armin tette meg egy hét óta húzódtó interpellációját az osztrák veretű tállérnök Nemetszorgalban való forgalmom kiüblé helyezésé miatt. Wekerle azzonnal válaszolt, hogy ez ügyben mielőbb jelentést tesz a háznak, s e jelentés majd egyidejűleg tárgyalható lesz a költségvetéssel. A ház a választ tudomásul vette.

Magyei s helyi hírek.

* **Városi törvényhatóság közznyülés.** Városunk törvényhatóság bizottsága 1. hó 29-én d. e. 9 órákor a vármegyék nagytörvényes rendes közgyűlést tartott. Targyal mikénti elintéztetése sok kézirattal miatt jövő számnakra maradt vissza.

* **Monstre-banquette.** Dr. Drakulits Pal Zombor város orsz. képviselőnek tisztelőre a választók monstre-banquette-ek fognak adni ápril hó 23-án. A banquette — mint halljuk, oly népszerű lesz, milyen még nem volt városunkban — azon remélhetőleg pártkülönbség nélkül részt vesznek polgáraink.

* **Üdvös intézkedés.** A vármegyey palotában lakó főtisztviselők — az ivóvizet — saját kosájukon a zombori kutató hozatják; — a megyey palotában tenykedő összes megyey és bírósági tisztviselők pedig eddig kénytelenül voltak a „megyei kut” vizével beledögélni. — Mivel azonban ezen kütől merített ivóvíz egészségesellen és igen kellemetlen bűze van, a megyey hatóság azon ezeiből érintkezésbe lépett Zombor város törvényhatóságával: hogy az árteji kütöl a megyeház palotájába egy vízvezető cső bevezetessék.

* **Koncert, táncz.** Az ifjúság a jövő hó 2-kán nagyobb szabású estélyt rendez a Vadaskürt emeleti helyiségeiben az árva-megyeyek javára. Az érdeklődés városszerte nagy a mulatság iránt, s az ifjúság is lelkesedéssel karolta föl az ügyet. A hangverseny programja véglegesen meg van állapítva, utána táncz fog következni, amit az ifjúság rendez. A jegyek elárúsításával városunk szépei foglalkoznak, akik így kétségeltelen teszik az est anyagi sikerét is. Mert hiszen kinek a tárczája tudna ellenállni az ő rábeszélési képességüknek, különösen, ha a belépőjegyekhez foglalól egy-egy mosoly, meleg kezesítés, vagy akár tüzcs pillantás is kijut! A koncert programja a következő: 1. Prolog. Irtá: Domótor Pal. Szavajla: dr. Horváth Akosné úrnő. 2. Románéz. Halévy „Zsidóné” című operájából. Zongorakísérettel énekl: Szabácsi Annak. a. 3. Marche orientale. Ketterer E.-től. Két zongorán négy kézzé előadják: Kalapsza Bella k. a. és dr. Horváth Akos úr. 4. magyar népdalok. Magán négyes. Éneklők: dr. Kemény Andor, Récz Soma, Reisz Lajos, Ruprecht Alajos, Sörös Antal, Staubacher József és Valter Nandor úrak. 5. Fantásie ballet. Beriot-tól. Hagedűn zongorakísérettel előadja: Halm Olga k. a. 6. Kettős. Thomas A. „Hamlet” cz. operájából. Zongora kísérettel énekl: Szabácsi Anna k. a. és dr. Horváth Akos úr. 7. A hontalan. Vorosmarytól. Melodrama. Zenejét írta: Elbert Imre. Előadja: Récz Soma úr, zongorán kíséri: Készmárky Ilonka k. a. 8. La serenata. Braga J.-től. Frio. Énekl: Ruprecht Alajos úr, zongorán kíséri Akos úr. 9. Rakóczy induló. 12 kézzé ártja dr. Horváth Akos úr. Két zongorán előadják: Falcione Marika, Franczi Etelka, kalapsza Bella. Készmárky Ilonka, Róheim Senny és Szabácsi Anna kisasszonyok.

* **Eljegyzés.** Schorsch Adolf északi kereskedő eljegyezte Goldfahn Sándor helybeli tekintélyes kereskedő leányát, Cecil kisasszonyt.

* **A zombori felsővárosi övögyesület** márczius 15-ikén tartott jótékonyozó estélyének fényes anyagi és erkölcsi sikeréért kedves költésességek tartja nyilvános köszönetet mondani minaközben, a kik a nemes célú előmozdításai segítették. Első sorban a buzgó rendezőseget illeti halloja, továbbá a jótékony felajánlóké, kiknek névsora a következő: Dr. Bruck Arminé 8 frt., N. N. 5 frt., Szemző Gyula 3 frt., Fernbach K. 3 frt., Dr. Goldstein 3 frt., Dr. Berkes 3 frt., Róheim Zs. 3 frt., Dr. Ságine 3 frt., Barány Zsigáné 3 frt., Goldstein Mórné 3 frt., Stein Jakabné 3 frt., Deutsz Adolfiné 3 frt., Dr. Patájné 2 frt., Dr. Molnár Gy.-né 2 frt., Szilágyiné 2 frt. öv. Kohn Ferencné 2 frt., Schlesinger S.-né 2 frt., Weidinger J. 2 frt., Róheim K.-né 2 frt., Friedman S.-né 2 frt., Freund Samuné 2 frt., Horvátovits St. 2 frt., Steiner állatorvos 2 frt., Brummer Kálmán 2 frt., Schwarz Mór 2 frt., Zimmermann J. 1 frt. 50 kr., Perlesz J. frt., Teltseh Gáspáriné 1 frt., Weidinger J. 1 frt., Pekánovits Ilona 1 frt., öv. Kaufmanné 1 frt., Neuhausné 1 frt., Fleisch testvérek 1 frt., Oblát Károly 1 frt. és az összes nyomatványokat a jótékony cél iránti tekmetből téllaron készítette, dr. Fleisch J. frt., Spitzer J. B. 1 frt., Pollák (Budapest) 1 frt., Goldmann J. 1 frt., Weidinger Zs. 1 frt., Reiner S. 1 frt., Bruck K. (Szécsény) 1 frt., Róheim Miksa 1 frt., Mayer és Thum 1 frt., Gallé Emil 1 frt., Barthol József 1 frt., Lukács (Budapest) 1 frt., Simonovits K. 1 frt., Sehnerer L. 1 frt., Schleszer S. 1 frt., Bergenhalt 1 frt., Engel Mór 1 frt., Holländer J. 1 frt., dr. Csibás 1 frt., Kohn Ignác 50 kr. Összesen 102 frt.

* **Segítség.** A felvidéki hírségek s tekintélyesebb fővárosi napilapok útján a következő segélyösszegek jutottak: Buda-

pesti Hirlap 17.714 frt 07 kr., Pester Lloyd 16.060 frt 41 kr., Magyar Hirlap 6071 frt 51 kr., Egyetértés 6293 frt 85 kr., Neues P. Journal 3488 frt 64 kr., Nemzet 2087 frt 07 kr., Budapest 1838 frt 33 kr.

* **Halpaprikás-est.** A helybeli polgári kaszinó a jövő hó 7-én ismét halpaprikás-estét rendez a saját helyiségeiben. Előjegyzések eszközölhetők az egytel helyiségeiben, Gáspárnál.

* **Kik mennek Szegedre az államfogházba?** Városunkból nemcsak a egy 14 tagú küldöttség megy Szegedre az államfogházba lerólni máttársadalom a divatos bűnét, illetve, a btk. azon 3-ának adóját, melytől tilija a párbajozást. Ezen urak ne vegyék rossz néven, hogy imitt felsoroljuk neveiket, miután igen valószínű, hogy nem lesznek ott az utolsó áldozatok e városból. — Első sorban említjük meg a nemzeti párt alelnökét Lallohevis Jakab urat, kinek lovasias ügye volt dr. Milejovits Milejovál, azután városunk orsz. képviselőit, a ki dr. Kollar Győzővel vivott pályázójáért. Ugyanekas lovasias affair miatt vesztenek még Apitzly József, Vujevich Lajos, dr. Pataj Sándor, Speizer Gusztáv, Fernbach Károly, dr. Goldstein Ignác, dr. Szilágyi István Vilmos, Róheim Zsigmond, Szemző Károly és hogy a küldöttség dolgaíró legyen referens is, — e lapok szerkesztője.

* **7 éves zongoraművész.** A világhírű 7 éves udvari zongoraművész Koezalski Raoul Zomborban 1. évi április hó 4-én a „Vadászkürt” szálóban hangversenyt ad. A fiatal művész Európa és hazánk nagyobb városában részint már hangversenyzett, részint meg hangversenyzéni fog, d. a hol hallották, a saját kedvézén írt játékaról, melynek technikája művészi tökéletességgel tesz tanúbizonyoságot. A műsor eléggé változatos és 13 pontból áll, köztük Bach, Beethoven, Chopin, Tschaiakowski, Liszt (Magyar Rhapsodia XIII.) Kezdeté fel 8 órákor. Jegyek kaphatók Karakavits könyvkereskedésben.

* **A zombori rendőrfőkapitány vizsgálat alatt.** Ama hírhedt bűnpörben, a melyet lapunkban is ismertettünk, melyet Csavárk Emma zombori magánzó indított meg Valter Nandor zombori főkapitány ellen, két év óta tart az előnyomozás s vegre odáig fejlődött a dolog, hogy az ügyészség indítványt tett a nevezett főkapitány ellen a vizsgálat elrendelése iránt, egyttal Csavárk ellen is uszora-vétés miatt vizsgálatot indítványozott. Az indokokból kiemelendők tartjuk a következőket: Csavárk ellen uszora-vétés miatt tohban panaszokdát, hogy 60—70 % os kölcsönöket adott volna, a melegendő gyarmok volna arra, hogy vizsgálat alá vonassék. Valter Nandor ellen elrendelendő volt a vizsgálat mert: Valter Nandor Zombor szak. kir. város rendőrfőkapitánya, terhelt, beismert azt, hogy ő Nikolics György városi alkaptány magánjellegű panaszos folytán, annak élől téhét, hogy ezt a panaszj jegyzőkönyvbe vette volna, de két rendőrt utasított arra, hogy azok öv. Csavárk szül. Fischer Emma lakásával szemben felállva, terhelt utasítását várják, ő maga pedig öv. Csavárkné szül. Fischer Emma lakására felment s felszóllította, hogy ez a Nikolics által kiállított 800 forint szóle váltokát 400 frt feléztetése után neki adja át s az ügyet hék és ünön intézze el, ellenkező esetben terhelt, mint rendőrfőkapitány lesz kénytelen fellépni s a házkutatást megtartani. Midőn öv. Csavárkné erre hajlandó nem volt, terhelt az a blakhoz ment, hogy a rendőroket felhívja, s ezt a számdokot panaszos előtt is nyilvánította. Eme fenyegetés hatása alatt panaszos a váltókat terhelte átadta, aki ezután a 400 frt a mennyi panaszosnak az uszorakamat levonásával járt volna, ennek átadott s lakásáról eltávozott. Eme beismertó vallomás létegyében a panaszos nyilatkozatával egyez, s ettől csak annyiban tér el, hogy panaszos azt állítja, hogy ő 400 frtot a váltók ellenértékéül meg nem kapta, míg terhelt ennek ellenkezőjét állítja. Erre a körülményre különben bizonyított nem volt beszerezhető, s a kérdés egyedül az, hogy a fentebb váolt esetre vonatkozóan van-e elegendő gyarm s elegendő ok arra, hogy a vizsgálat elrendelhető legyen. A terhelt által előadott tényállás szerint ez, mint rendőrfőkapitány előtt azonban, hogy eljárását előzben, előtte mint rendőrfőkapitány előtt panasz törtétt volna, öv. Csavárk lakásán megjelent s őt jogtalanul fenyegette, hogy házkutatózat tarti, ha a Nikolics-ide váltókat ki nem adja. Tagadhatlan, hogy ezt a fenyegetést sikálmaszán terheltek jogában nem állott, de nem állott jogában az sem, hogy ott mint főkapitány megjelenék, mert hisz ezt csak akkor tehetne volna, ha előtte panasz tetettet volna, — pedig ő maga is beismert, hogy Nikolics előtte mint magán ember előtt panaszokdott, arról tehát panasz Jegyzőkönyvet sem vett fel. — Ezek alapján a vizsgálat elrendelése vonatkozó indítványt volt előterjesztendő. Ama indítványra vonatkozóan, hogy a vizsgálatot elrendelő határozat annak jogoróere emelkedése után Valter Nandor terhelre vonatkozóan feletes hatóságával a polgármesterrel közöltessék, 3718 és 1874 i. m. rendelet szolgol indokul. Időig az indítvány. Jogászai körökben az a vélemény uralkodik, hogy miután így a vádlott, mint az oszes tanúk ki lettek hallgatva, nem vizsgálat elrendelendőnek, de vad áll helyezésnek lett volna helye és hogy a felsőbb fórumok ily értelemben fognak határozni.

* „Káplár vagyok!” Ezt a rövid, de annál tartalmasabb tavrattot kapta Szilágyi Mór helyb. ügyvéd fiától, a ki Budapesten tüzer-önkéntes. „Káplár vagyok!” ezt az örömhírű kúldit nevezett önkéntes apjának és senki se tagadhatja, hogy e hírből önéret nyilvánul s méltó ok családi öröme. Csak mellesleg említjük föl, hogy az emelkedés létrafokára jutott káplár ur a polgári életben midőssze is doktor juris. Mi ez alhozz képest, hogy ő most tüzer-káplár? Kérdézők csak meg katonákat, majd megfelelelek erre.

* **Beküldetett.** Paragán e napokban volt a jegyzőválasztás. Egyhangulag a három jelölt közül megválasztott Mikróvics kulpiai jegyző. Nagy volt az öröm az egész községben. Mindenki örült azon is, hogy e tisztán szerb lakosság községben egy görögkeleti vallású választatot meg. Azonban fájdalom, a község ezen öröme nem tartott sokáig. Másnap söröngy jut Zomborból, melyben a megválasztott Mikróvics felszólított, hogy az egyhangulag történt megválasztása dezzára se fogadja el a paragait állomást, mert a főispán ur ezt a helyet más kegyencének szánta és ki-daczolotti. Illyen körülmények közt Mikróvicsnak erendúnia kellett, lesz tehát nemcsak a új jegyzőválasztás Paragán. De mit mind-njünk ezen baszkodásról. Főispán ügy bánk a községi jegyzőkkel, mint a hogy bant Andrassy Gyula gróf a maga lovaival: egyik kezében az alakot, másik kezében az ostort tartva. Ha a bismegye jegyzői karban meg volna még nyoma a férfi méltóságúnak, bizonyosan állást foglalnának szemben a főispáni baszkodással. Amde a mi jegyzőink — tisztelt a kivételeknek — ott vannak hol a rabigába jutandó románok voltak midőn azt kiálták: panem et circenses. A mi jegyzőinknek nem egéb mint a főispáni kegy: üthetsé melloszós uram csak nem rövidit szabad lopási jogukat jól tudod, hogy lovaid, ökröd vagyunk. Csak most értjük igazán, miért félnek a kizsácsiak Skultéty Kornélól, a feljegyzett-tel pinvezni jegyzőül. Herrstein Gyula volt szeleneisi helyettes lékész oly botrányokat követett el, hogy a főispáns Belohorsky Gábor öt nemcsak Szeleneusről kitiltotta, hanem az egész bácsaszerméi esperesség ellágyására könyörített, De a mint nem akadt

hecséltes pap, a ki Kizsácsra akart volna menni helyettesnek: Herrstein azzonal Kizsácsra küldetett. — ő, az esperesség egész területéről kitiltott személy. A czélzás Steltzer Frigyes zikkében tehát az, hogy a főispán is megbeszátana Skultéty Kornél feljegyzettét jegyzőnek, ha alkalom kínálkozék őt Kizsácsra küldeni.

* **Nyugalmozás.** Blauenstein János szabadkai m. kir. póstatiszt 40 éven felül szolgaltatn, a jól megérdemelt nyugdíjba lépett.

* **Halálozás.** Haas Illés, nyug. izr. tanító e hó 25-én élte 78. évében halt meg Ujvidéken.

* **Király ő felsége** az újvidéki r. kat. templom építésére 500 frtot, az örvény kath. templom felszerelésére pedig 200 frto adományozott legkegyelmesebben.

* **Megörült.** Mint bennünk értesítenek, Bacs-Bresztovec község fiatal afgörültlen elmezarv mutatókozott, miert is a napokban felszólítottak a Lipót-mezei télyódyába. A szerencsétlen fiatal ember alig néhány hó óta nős.

* **Katonái szemle.** Forinyák Gyula, József főherczeg és honvédpáranesnek adatausa a mult heten szemlélt tartott az újvidéki honvédszázalój felett s a tapasztaltak felett teljes megelégedést nyilvánított a ki.

* **Halálozás.** Dulósy Ignác 6-kánizsai tanító, Dulósy Jenő moholi s. lékész atya, a mult heten meghalt. Temetése nagy részvét mellett történt.

* **Alapszabályok.** A kulai földműves övögyesület és a garai második temekkezési egytel alapszabályait a helygymnás-tórium jóváhagyta.

* **Az elmebeteg báró végrendelete.** Ifjú Rudics József báró 1883-ban sajátkezőleg írt végrendelettel mellesze oldalagi törvényes örökösét, özvegyét (Szász Ilona, most Teledi grófné) tette körülbelül másfél millió éro hágyatekának örökösévé. Kollar Lajos dr. ügyvéd 29 oldalraokon képviselőtében megtanadta a végrendeletet és ervenytelennek kerte azt nyilvánítani azért, mert az örökgyóga a végrendelet alkotasakor már beszámíthatatlan állapotban volt. A bud-pesti törvényeszk számos tanu mellett, a napokban dr. Laufmann György egyetemi tanár, dr. Bolyó Károly a lipotmezei télyódy főorvosát, dr. Olah Gusztáv anygyaföldi télyódyai igazgatót is kihallgatván, mint orvoszakértőket, véleményüket most terjesztették a bíróság elé. — A szakértők egyhangú kijelentik, hogy bár Rudics József terjedő hédessé elmezarvban (dementia paralytica progressiva) szenvedett és hogy ez időpontól kezdve a megfontolási képesség nála teljesen hiányozott, úgy hogy ezután „világos időköznek” feurlongása is ki volt nála zárva. Kinyilatkoztatják a szakértők, hogy ezek szerint a végrendelet, betegeségéből való butasága miatt, a végrendelet alkotása idejében meg nem fontolható intézkedés. Viszont azonban az alperes grófné ügyése által tett kérdésre azt jelentették ki — szinten egyetelműleg — hogy az ilyen beteg állapotba, ha ingerültség vagy itjedőstöl nines izavata, olyan, hogy képes írni, rendkezeni, sok képes aláírni végrendeletet is készíteni és hogy azon körülmény, miszerint ő vagyona 7 egyenlő részre tagolta föl, megér és összegeztethető gyenge elmebeli állapotával, mert hiszen a 7 egyenlő részre való elosztás igen egyszerű dolog. Teljesen megállhat tehát alperesnek azon védekezése, hogy a báró önkaratulag készíte végrendeletét stb. — Ezzel a reg huzadó örökösében pörben a bizonyító eljárás befjezőzett nyert és a budapesti törvényeszk Nyarásdy János báró előadása mellett már legkezelebb meghozza ítéletet.

* **Véres összehúszólkozás.** Bruckner Antal, sztanisisei lakos, az emult vasnapon felesége becsülete miatt összehúszólkozott Merkur Matyas név szomszédjával. Az összehúszólkozást tetlegesség követte, melyből Bruckner Antal két hetesvezelyes sebbel került ki, miket rajta szomszédja jól kifent becsakál ütött. A tettest egyelőre a községi rendőrség vette őltalmába.

* **Regálé-kötvény sorsolása.** Az italmirezi jog kárlatalmasára kibocsátott kötvények 3-ik sorsolása április 1-én lesz Budapestben, a földterhmentesítési alap igazgatóságának hivatalos helyiségeiben.

* **Bács-földvári tombola.** Mint levelezőnk kissé elkeze írja, a Kaszinó helyiségeiben 14-én, hétfőn tartott tombola-estély igen tenyesen sikerült. A közönség szép számmal jelent meg és igen jól mulatott. Nagyban előmozdította a jó kedélyangulat Obaleky Gyulanak a mulatság kezdetén elmondott „Desperat ú” monologia, melyert igen lelkes ovözabozban részelt. Megindult ezután a táncz és szakadtalan, farsangba illő hűvel folyt egész reggel 3 óráig. A jótékony czéla a felsőmagyarorsági inségek javára is szép összeg gyűlt egybe azon estén.

* **Gyilkosság.** Ó Kanizsán f. hó 20-án, Kalapos János mostola anyját Imola Mari ferj. Pap Andrásnét egy tompórkóval úgy vagta fejbe, hogy az nyomban sórnyert halt. Kalapos elfogzatesen után kérdőre vonatván, megségtől mostola anyja által előzetesen tervevetett bantalmazás szélte felhevűlt állott, mit azonban az ott volt tanúk megcsafolnak. Az utóbbi állitása szerint ugyanis Papné a delutáni órákban lényaval átment a szomszédok s ott a kut szelére ülve, beszélgetett. Mintegy fél 4 óra letehet, mikor a tettes: Kalapos János odajött, bizonyos előforral tervvel. A beszélgető a gyilkost előbb hem vették észre, csak mikor a kettes melől felvett tompórkóval haték mögött orozva megjelenve, a botot ütésre felemelte. A szomszédasszony és leánya e pillanatban tekintettek hátra. Eiskoltoktat magukat, de az útést már megzabolni nem volt idejük, mert a siklóásra hátratekintő Papné abban a pillanatban bezuott fejét terít el a földön a rámetr egyetlen erős ítes következtében. Tettes ez után az ugynevezett Kőrös alá futott, hanem rövid bujdosá után hazament, hogy beoskát a egyeb szükséges dolgok magázóly véze, lemenjen Petrovcsellóra kulbokni. E közben a rendőrség is neszet vette a gyilkos honlétének, gyorsan meglettek s letartóztatták. Ekkor tudta azt is, hogy mostohája meghalt. A mint mondja ő nem akarta agyonütöni, csak rossz banasmodjárt megörni, s azért bujt, mert felt, hogy talán (?) meg ezert a kis itrésért is betallalják zárni, s hogy azért ment kis idő múlva ismét háza, mert gondolta, hogy mostohája az egy fejkölöntassert talán nem meri őt feljelenteni. Kalapos most már a zentai kir. járásbírósgá börtönében el-melkedhetik a „kis tebeites” fölött.

* **A Mária Dorothea-egyesület** újvidéki köre ápríl. hó 2-án d. e. 4 órákor az ill. polg. leányiskola helyiségeiben havi értekezletet tart, melyre úgy a tagok, valamint a n. e. érdeklődő közönség tisztelettel meghívattak.

* **Végzetes ösoperáció.** Potyész Károly a rendőrség előtt jó madár hírbelen álló ö-beseli lőrészli lakos korábban, a felölös órség idejében „kapa-tolvajkodásból” el könnyű módon. Ha nem estéknek rajta: örült a szabadságának, ha rajta vesztett: örült az állam vagy község jó ellátásról gondoskodásának a börtönben. De ez a gyöngyrel, mióta a községi rendőrség lepett-leve vendőbőbe indult s ra nevezé — no meg már öregeedett ís! — mind nehezebb lett a becsületés munkára való terés. Pedig must nem volt mit tennie. Vegre nagy nehezen mégis csak rá adta a fejét, hogy dolgozni fog és így becsülettel keresi kenyérét. És itt

megint a szélsőségekbe esett, mert megértetlenül magát nehéz sörvet kapott, a mi később ágyába is dönté. Nehány héttig úgy feküdt, végre rábírták, hogy orvoshoz forduljon, a ki azt is neki valami enyhítő irt, de biz gyökeresen az nem segíthette. Után az arra kérte az orvost, hogy operáció által megmentené a bajtól. Hiszen volt ő már valamikor katona! S minthogy az orvos tudván annak veszedélyes voltát, nem akart kérésére hajolni, elhatározta magában, hogy ő maga fogja azt végrehajtani. Mikor aztán a felesége a piazcon volt bevárási végett, addig ő vette a borotvát és előbb önkényleg megborotválkozván az operációnak fogott. Sörvét, ágyába fekvődén, egy rántással lemette. Ére természetesen nagy vérzés következett és eljűlt. Felesége haza jővén látta a nagy vértócsát segélyért sietett, de már az későn érkezett. Az ónoperáló meg aztan delután 3 órakor meghalt, követvén méltó társát, Sánta Györgyöt oda, ahol nem kell dolgozni, mit egy nem szeretek.

* **Tíz.** Szalai János esztavéri ember 4 éves gyermeke szülei által egyedül otthon hagyatva, unalmában jobb játékszerrel nem talált, mint a veszedelmes gyufát, a mely játék közben meggyuladt és a közelben levő agyémekbe kapott, úgy hogy csakhamar az egész szoba lángba állott. Az ablakon át kimenő füst-golyó figyelmessé tette az utcán kinn levő szomszédokat, kiknek aztán nagy erőmegfeszítéssel sikerült a tűz elfojtatni.

* **Körözés.** Törvényszékünk köröztet egy Gräber Regina nevű prigl.-sz. ivanilioségű 28 éves hajadont, a ki hatóság elleni erőszak bűntette miatt van vadolva.

* **Tóth Kálmán életrajza.** A Tóth Kálmán szobor-bizottság felkérte Dr. Horváth Gyulát bajai élezt. r. főgimnáziumi tanárt a Tóth Kálmán életét és irodalmi munkásságát ismerető mű megírására és a szoborleplezés alkalmából kiadandó emlékkönyv szerkesztésére. — Az irodalomban máris jó névnek örvendő fiatal tudós a megbízást a legnagyobb készséggel elfogadta.

* **Körözés.** Miries Pajo ó-beesi illetőségű hírhedt tolvaj és betető a zombori törvényszék által körözötték.

* **Vetések állása.** Baes-Bodrog vármegyében az árpa és zabvetéssel nagybőrtára meg ma ezús h előjén elkészültek; a gazdasági munkálatok; szántás és vetés megkezdődtek. A korán vetett tavaszik csiriznak s ha az időjárás állandón kedvezni fog a vegetációnak, szépen kikelhetnek. Takarmányemlék sorványon legyán vannak, szalma már több helyen hiányzik. Burgonya és takarmányrépában sok kárt észlelhetni; egy része teljesen elrohadt.

* **A „Magyar Hírlap” szellemessége.** Ninesen unalmasabb dolog a világon, mint a sablon, a mit mindenki megtejt, mindenki látott, mindenki hallott már és a mai sablonos világban jól esik olyan erdítésre akadni, a mit a „Magyar Hírlap” produkál, minden alkalommal, mikor a közönséghez fordul. Pedig ez naponként megtörténik. Egy éve annak, hogy a független szellemű lap Horváth Gyula főszerkesztése és Fenyő Sándor felelős szerkesztése alatt megindult és ma már harmincezer hite támogatja, mikor Magyarország közönségéhez fordul, további támogatást kérve. És ezt sem teszi a megszokott módon. Először is ingyen osztogatják az „Apró hirdetések” egész sorozatát. A hirdetések czime után itelve azt hinné az olvasó, hogy szerelmes gúnyváltók, derék kereskedők, élelmes iparosok hirdetnek ott; pedig ha elolvassuk, azt fogjuk látni, hogy a „Magyar Hírlap” szellemes előfizetési felhívása az egész. Ez jellemzi a „Magyar Hírlap”-ot. Mindig újat, mindig szellemes, mindig meglepő nyújt olvasóink és új, meglepő, szellemes abban is, hogy mindent havonként 1 frt 20 krért, negyedévenként 3 frt 50 krért, félévenként 7 frt-ért és évenként 14 frt-ért meg lehet tölle kápi.

* **Pályázati felhívás gazdasági szakmunkák megírására.** Az országos magyar gazdasági egyesület saját kiadására veven a könyvkiadó vállalat legközelebb megnyitandó 3 ik celyusát, a következő gazdasági szakmunkák megírására hirdeti nyílt pályázatot: 1. Gazdasági építézet gyakorlati irányú kézikönyv, mely az anyagok ismertetését, az építési szabályokat, a gazdasági épületek szerkezetét, helyes tervrajzait, és költségelőirányzatait 24—30 nyom. ivnyi terjedelemben felölelné. 2. Gazdasági gépméretet, mely a gazd. gépek rendszereinek és szerkezetekének a gazda szempontjából való ismertetését, bir-látat és helyes kezelését 24—30 ivnyi terjedelemben tárgyalná. 3. A főjé jhuizást kézi könyve, kapcsolatosan a havasi juhfej gazdaság elveinek és gyakorlatának ismertetésével 6—7 ivnyi terjedelemben. 4. A hazai helyes földrendeztet tárgyaló munkája, mely a jelenlegi bérleti viszonyok és azok fogyatközösainak ismertetését és azon módok és törvényes intézkedések javaslatát hozatalá 8—12 ivben tárgyalja, melyekkel egy jóvaló bértilosztály létesítése és rendeztet viszonyok alakítása elősegíthető lenne. 5. A here felélete 6—7 ivben tárgyaló munkája, mely kiegészítő részét képezné a 2 ik celyusban megjelölt „fü-félék” című munkának. 6. A gazdasági talajismeretet és az oszkerői talajművelést 24—30 ivben tárgyaló műre. 7. A gazdasági belesztant 8—10 ivnyi terjedelemben tárgyaló műre. A pályázi kivonok felkeretnek, hogy f. évi május hó 15-ig a könyvkiadó vállalat szerkesztőségébe (Budapest Könyvek) beküldjék. 1. A megírandó munka beosztását, és hozzávetőleges terjedelmét kijelölő tervezetet. 2. A megírandó munka egy minta fejezetét, és a kézirat elkészítésének hozzávetőleges időpontját tudatni szíveskedjenek. Az elfogadott művek szerzői a bizottság határozatáról azonnal értesítenek. A művek első kiadási joga az országos magyar gazdasági egyesületé illéti. A rendez díjazás nyomtatott ívbenkint eredeti munkaképr 30 frt. A rendez díjazás felül azon esetben ha a bíráló bizottság a megbízást alapján készült művet abszolút becsülnék itéli, a talaj művelési munkát a magyar gazdák által telt közönlányi alaplól 100 frt, a gazdasági becsülni munkát pedig a Simonyák-fele alaplól 400 frt külön pályadíjjal jutalmazza. Budapest, 1892. márczius hó 16-án. Az országos Magyar Gazdasági Egyesület.

Közönség köréből.*

Tekintetes szerkesztő úr!

A „Zombor és Vidéke” f. évi 25. számában a feketelegyi polgári olvasókör márczius 15-iki önnepélyéről oly elferdített s a valósággal homlokegyenest ellentéző közlemény jelent meg, hogy azt egy igazság, valamint a tudósításban megtámadott szónok, — de meg a „Z. és V.” reputációját, illetőleg jól értesültsége érdekében is rektifikálni kötelességemnek ismerem.

Éőre kell bocsátanom, hogy alulról, mint az olvasókör elnöke, a közgyűlés megbízása folytán személyesen kértém fel a fent hivatkozott cikkben megtámadott lelkész a királyra önnepélyünk alkalmával én emeltem poharat a királyra, G. Kossuthot köszöntő fel, most egyszerűen megcseszték a szerepet. Talán vita tárgyát képezheti azon kérdés: helyes-e márczius 15-én illy felköszöntőt mondani? s ha a tudósító csak ezt kifogásolta volna, nem is szólnék ellene; a véleményem e tekintetben lehet különböző, mi azon nézetben voltunk, hogy ma a kiegyezés 25. évében, egészen helyén van, s a szónok ezt különben is oly meggyőző módon tette, hogy csak az érteletlenség vagy rosszakarat találhatott benne kifogásolni

valót. De még ez esetben sem volna szabad egy teljes méltány. Lassal fogadtok beszédet, szándékosszerűen a tapintatlan, s a förtelenen megértástanításnak súlyos s be nem bizonyított vádjával helyőzött meg.

Nem mert nem áll az, hogy a királyra mondott felköszöntő helytelen lett volna, nem mert azért sem, mivel ha meg így tetesznék is, azok óta megszokta az a közönség, s így mostjában is lett volna, annak semlétsébe megakadályozott, de hogyan tette volna ezt, holott minden magyar ember szívében él az a tudat, hogy a legelő magyar ember a király.

Nem áll az sem, hogy a közönség „nem igaz, nem úgy van” közbeszóval adott kifejezést nemetszősnek, igaz, hogy ezt egyetlen irt ember megtejté, de talán jobb lesz erről nem beszélni (nemde tudósít őr?) nem áll, hogy szónok a márczius 15-iki önnepélyt elavultnak s időjét multnak állította volna, nem mert azért sem, mivel éppen e szónok tartott 2 évvel ezelőtt éppen azon eseményeket melatoló oly tartalmas és hazafias beszédet, a milyent esaknyán nem hallott meg Feketelegyen minden szép és nemes irt lelkesült polgársága.

Nem áll, hogy szónok az 1848—49-iki eseményekbe az uralkodó személyt egyáltalán belevitte volna, csupan azt bizonyította, hogy az 1848. márczius 15-iki követelmények legnagyobb részét jelenlegi uralkodónk a nemzettel karöltve teljes ön valóssággal meg, s éppen azért szerinte nem helyes, hogy ez önnepély talán mintegy a dinastia elleni tüntetés legyen, holott az a lovalással a legszélben összeegyeztethető, nem áll végül, hogy szónok holmi behagott s-beket szagztatott volna föl, sőt ellenkezőleg, azt előzolta, hogy a sebek emléke se legyen többé lap.

Egyébirt az egész közlemény eszjárás, sőt fogalmazása is oly föltűnés felfogásra mutat, hogy azaz tovább foglalkozni nem kívánok; de az igazság érdekében kérem kell a tek. szerkesztő urat, hogy e helyregrázó közleménynek beesés lapjában, mely az olvasomott igazságnak mindig védelmére kell, helyet adni szíveskedjék.

Feketelegyen, 1892. márczius 29-án.

Kiváló tisztellett,
Bakay Károly,
az olvasókör elnöke.

CSARNOK.

Egy magyar pénzintézet jubileuma.

— Pólya Jakab könyvéből. —

A „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” f. hó 30-án ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát. Ez alkalomból, a bank megbízása folytán — Pólya Jakab érdekesen és tanulságosan írta meg e pénzintézet keletkezésének és 50 éves fennállásának történetét.

1830-ban egy pesti nagykereskedő, Ullmann Móricz, tette társai körében azt az indítványt, hogy állítsanak fel oly intézetet, mely által a kereskedés és az által a hazai munkásság számára jelentékeny tökélség szerzessek, mely egyedül a kereskedést fordítva, hazánkban a pénz forgását sokszorozza, az ügykezelést batorítsa, az elváltat tartozások pontos teljesítését könnyébbé teszi, végre a személyes hitelnek biztos alapot szerzeszen s éppen ezáltal a szorgalomnak eddigél oly veszedelmes uszortát megszűntesse. Az érdekeltek az eszmét szívesen fogadták és serényen hozzálátott a kivitelhez.

Ez azonban nem volt oly könnyű, mint hitték. Jóllehet még 1830. tavaszán a két millió pengő forintra tervezett alap-töke gyedredezre jegezzve volt, több mint egy évtizedig tartott, míg a bank megalakult, (Híaba protogátja József nádor a magyar kereskedők vállalkozását, a bécsi kormánykörök az akkori osztrák nemzeti bank versenytársának gyantították a keletkező „Első magyar kereskedelmi bank”-ot és ellenszenvű erősebbnek bizonyult a nádor jóakaratainak. Az engedélyezési kérvény, amelyet a tervezők a nádor utján ehhez ajánló levele kíséretében a magyar udvari kancelláriához benyújtottak, valószagos helyőzöldő szerepet játszott. Éveken át vandorolt a kancelláriától az udvari kamarához, innen a nemzeti bankhoz, majd a helytartótanáchoz és ismét vissza ugyanazokhoz az instanciákban. A mikor végre a bécsi kormánykörök sikerült meggyőzni arról, hogy a nemzeti bank jegykibocsátási joga nem fog csorbát szenvedni és hogy a hiteliglyi jogszolgáltatás kérdése sem képezhet okot az aggodalomra, 1841. október hó 14-én V. Ferdinánd magyar király aláírta a bank szabadalomlevélét.

Az 1842. április hó 30-iki közgyűlésen megtörtént alaklással a bank a kezdetnek még csak kezdetén állott. Azok, akik egy évtizeddel előtte a kibocsátandó részvényeket jegyeztek, részben elhaltak, részben elszegényedtek, részben nem bíztak az új vállalat prosperitásában és félrevonultak. Nagy bajjal járt a részvénytöke összegyűlése. És a mikor már egybegyűlt némi pénz, úgyönlezesenul kellett azt hevertetni, mert nem volt üzlet. Kitűnt, hogy az alapszabályok kerete szűk. A banknak csak olyan, legfeljebb 3 havi lejáratú váltót lehetett leszámlálni, amelyen három bejegyzett kereskedő aláírása fordult elő, és előlegeket csakis állampapírokra adhatott. E korlatokat tágitani kívánta a bank igazgatóirok, de Kúbeck, akkori osztrák pénzügyminiszter, következetesen magtagadta az alapszabályok módosítása iránt hozzá felterjesztett ismételt kérelmet. Ennek dacára lassankint gyarapodni kezdett a kereskedelmi bank üzletköré. Kultiválta a jelzálogvetést, az arukra való előlegezést, összekötésbe lépett az akkor alakult magyar vállalatokkal: a központi vasutársasággal, a gyáralapító részvénytársasággal, a pesti cukorgyárgyegyesülettel, a pesti hengermalom-társasággal, a tiszaszabolmoy társulattal, amelyeknek bankjárja lett. Ezzel karöltve emelkedett az intézet iránti bizalom is. Így történt aztán, hogy a midőn 1848-ban a február—márcziusi zavarok európaszerte megindították a kereskedelmet, a bank az irányában támasztott hiteligények kielégítésére nem rendelkezett elegendő eszközökkel és a fővárosi kereskedelmi testület az osztrák nemzeti bankhoz voltak kénytelenek kölcsönért fordulni. A magyar kereskedők e kölcsönt a kereskedelmi bank jótállása mellett kapták meg.

A szabadságharc ideje tölte be a pesti magyar kereskedelmi bank történetének legszebb lapjait. Az a szerep, a melyet a bank e korszakban játszott, kiemelkedik a monografia keretéből és általánosabb érdekre tarthat igényt. Az első felelős magyar kormány pénzügyminisztere, Kossuth Lajos, aqly foglalta el hivatalát, már is ezáltal vette az önálló magyar bankjegykibocsátást és természetes volt, hogy első sorban kereskedelmi bankkal lépett ez iránt érintkezésbe. Az osztrák nemzeti bank látva, hogy Kossuth komolyan veszi tervét, kezdetben tiltakozott. Hivatkozott arra, hogy szabadalma 1861-ig érvényes és ez időpontig az egész monarchiában az övé a jegykibocsátás kizárólagossága. Majd egyezkedni igyekezett. Tizenkét és fél millió forintnyi kölcsönt ajánlott fel Magyarországnak egy és két forintos bankjegyekben, ha elismerik privilegiumát. De a magyar kormány nem ismerte el az osztrák nemzeti bank szabadalmát és ajánlatát visszautasította. 1848. június 17-ikén írták alá a magyar kormány részéről Kossuth Lajos pénzügyminiszter, a magyar kereskedelmi bank részéről Havas József bankelnök, Valero Á. és Liedemann I. Frigyes igazgatók a

18 pontból álló szerződést, a melynek alapján a magyar le- reskedelmi bank lett az ország jegykibocsátó bankja.

Az abszolút uralom korszaka szomorú időköt jelentett a kereskedelmi bankra is. Az osztrák nemzeti bank legyetlenül megtörtelte a kereskedelmi bankot azt a merészséget, hogy a szabadságharc alatt jegykibocsátó bankja volt a magyar államnak.

Híabá fordult hozzá a pesti intézet segélyért; ép a legvalóságosabban időpontokban tagadta meg tőle, ugyannyira, hogy 1850-ben, amikor arról volt szó, hogy a nemzeti bank Pesten fiokot nyit, a kereskedelmi bank felszámolásának kérdése merült fel. A kereskedelmi bank akkori elnöke e részben már megállapodásra is jutott volt az osztrák nemzeti bank intéző körével. Csak az igazgatóság tagjainak szívságosa mentette meg a kereskedelmi bankot a végétől. Elvetették az osztrák nemzeti bankkal tervezett megállapodást és elvették azt a közgyűlés is, mely a bank fennmaradását mondotta ki.

Az alkonyi helyreállítása után a bank mindinkább megszilárdult. 1881-ben felülékelt az üzleti tőkét 5 millióra s kimondatott, hogy a bank működési köre kiterjeszték a banküzlet minden ágára. Az új részvény kibocsátással kapcsolatban új emberek kerültek az intézet élére, Sartory Frigyes a bank vezérigazgatója negyven év szolgálata után nyugalmába vonult s helyéül Lányos Leó foglalta el, ki ma is az intézet élén áll, s nagy szakértelemmel vezeti annak ügyeit.

Érdekes Pólya művének az a része is, a melyben számszerűleg mutatja ki a bank forgalmának és üzletkörének emelkedését. Működése első éven mindössze 1,078,499 forint volt számitott le az intézet, tavaly 66,551,557 forra ruggott a visszatesztmitolás és 13,813,569 forint tévő váltótételezárja a bank a ma sokidő helyen áll az összes pénzügyintézet között. A betétek 1843—44-ben 303,292 forint tettek ki; a 20-as évek elején már 6 millióra emelkedtek, de ma már tullehadjára a 34 millió fortra. A jelzálogvetet terén a bank a negyedik helyen áll, a lombardüzletben azonban első helyen valamennyi intézet között. Annál jelentékenyebbek e sikerek, mivel a részvényeket tekintve, a pesti magyar kereskedelmi bankot a budapesti piacon eddigél őt mas intézet előzte meg. Részvénytökeje 8 millió forint, tar-taléktokei 2,09 millió forint s így alapitökeje összesen 10,097,061 forint képvél. A bank igazgatósága emelőgysége felelősi szándékozik a részvénytöket oly magasságra, hogy a rendelkezésre álló alapitöke 14 millió forintra tegeyen. Különös súlyt fektet ma a bank arra, hogy a Kelettel való ipari és kereskedelmi összekötéseiténk fejleszse. E részbeni utatór műkedésénél az emelkedés széles teret áll előtte és készséggel ismerhetjük el a szerzővel, hogy a banknak nemcsak tekintélyes múltja van, hanem még fényes jövő vár rá.

Szerkesztői üzenet.

R. J. Jankovics, Sorát ejtjük egy hét múlva. Szíveskedjék velünk a december hónap küldött fordítás címét közzéni; nem emléksznék német fordításra.

Idégenek névára a „Vadászkürt”-szállodában.

Dr. Vancsó Pal ügyvéd, Budapest. — Schwartz József kereskedő, Baja. — Ornstein Sigfried ker. utazó, Bécs. — Christe E. V. ker. utazó, Bécs. — Varjasy Istvan földirtokos, Horgos. — Hottinger Lajos gazdálkódó, Hódgösig. — Dr. Schneider Károly ügyvéd, Kula. — Ditrői Puskás Istvan földirtokos, Borsáék. — Dr. Moskovits Jenő ügyvéd, Debreczen. — Schleg-singer Ignác utazó, Bpest. — Breuer Dezső utazó, Bpest. — Jung Rudolf utazó, Nürnberg. — Jelinek Sándor utazó, Bpest. — Dr. Hermann Adolf ügyvéd, Baja. — Vida Etelka színesző-mű, Miskolcz. — Szemő Matyas földirtokos, B. Kula. — Schorche Adolf kereskedő, Eszék. — Wächter Nándor maganhivatalnok, Bpest. — Almásy Béla maganhivatalnok, Bpest. Dr. Leopold Kornél ügyvéd, Bpest. — Fekete Mihály tőnyűgész Pécs. — Ritscher Adolf utazó, Bécs. — Braun Ignác utazó, Bécs. — Zucker M. H. utazó, Bpest. — Dr. Kék Lajos orsz. gy. képviselő, Apatin. — Dr. Vojnits Milan ügyvéd Obecse. Brill Lipót ker. utazó, Bécs. — Horovitz Lipót maganzó, Zenta.

Irodalom.

— Az Ország-Világot, e kitűnő képes hetilapot, mely Benedek Elek szerkesztésében magas irodalmi és művészet színvonalon áll, melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Mint értesülünk, e nagybecsű hetilap meg mindig lehet újvélő kezdve előfizetni, ami igen ajánlatos, mert akkor kezdődött meg Benieknye Bajza Lenke rendkívül érdekes regényének a „Dollia”-nak a közlése. E regény még az április—június negydeden is fog tartani. Gyönyörű elbeszélés folyik most Barsony Istvánról is. Az Ország-Világba a legvalóbb írók dolgoznak s képek tekintetében is első helyen áll. A most helyő előfizető még mindig megkapja a tavalyi hat mű-műleket (mindannyi jeles magyar felitűt műve) és a díszes karácsonyi számot, mely sok érdekes Petőfi emlékvál tartalmaz, ezenkívül a Petőfi-társaság tagjainak arcképeit és azok dolgotzatát. Az Ország-Világ évenként hat remek műleketkel ad előfizetőinek s hetől hétre díszes borítékban jelen meg új év óta. Mindazonáltal az előfizetési ára 8 frt, sőt a „Magyar Hírlap” előfizetőnek csak 6 frt. Hetenként 12—15 érdekesnél-érdekesebb közleményt hoz az Ország-Világ, nem számítva a változatos rovatokat, melyek közt első helyen áll a „Nők Világa”, divatlelvél, divatképekkel és főképp a néket érdeklő apróságokkal. A hét eseményről külön tárczában számol be Székely Huszár a kinek hét krónikát országos népszerűségnek örvendek. Mutatványszámokat kívánatra ingyen küld az Ország-Világ kiadóhivatala (Keesketmeti-utca 6. sz.)

1560 sz.

kvi 1892.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék, mint telegkönyvi hatóság közhírrel teszi, hogy a kir. adókinestár végrehajtatónak Rakin Péter szöntai lakos végrehajtatás szende- dő elleni 238 frt 3 kr. tőke-követelés és járuléki iránti végrehajtatási ügyében a zombori kir. törvényszék (az apatini kir. járásbírósig) területén lévő a szöntai község határában fekvő a szöntai 275. számú tjbven foglalt 1/3 részben Rakin Péter végrehajtatás szendevett, 2/3 részben Rakin Martha, 1/3 részben Rakin Toma, 1/3 részben Rakin Franya és 1/3 részben Guth Erzsébet bírtokos társak nevéen álló 309 helyrajzi 280 ö. i. sz. beiteltekre 396 forint, 3463 helyrajzi számú 403 ö. l. térnagságu szőlő bírtokszerele 54 frtban és 5794 helyrajzi 774 ö. l. térnagságu szántó földre az árverés 12 frtban ezenen megállapított kikáltási árban elrendete, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1892. évi május hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor Szönta község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikáltási áron alól is eladatni fognak.

* E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a szerk.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 39 frt 60 kr., 5 frt 40 kr., 1 frt 20 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átsszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1892. évi február hó 11. napján.
A zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Raics Lyubomir,
kir. ízei bíró.

Budapesten,

3 emeletes körüli palota, a legjobb vidéken. 30 évig adómentes, a lakások a legelegánsabbban kiállítva, parquetákkal, kárpított falakkal, fürdő-, elő-, eselédházakkal, szöcsökkel sat. kiállítva, 300,000 frtért, továbbá 2 emeletes, új sarokház, fenti kiállítással, a Kerepesi-ut közvetlen közelében, 9%-nyl tiszta jövedelemre, 80,000 frtért kevés készfizetéssel eladatik, vagy pedig helyben fekvő házra vagy birtokra elcserejtetik. Továbbá ajánlok olcsó családi házakat megvételre. Bővebb értesítést csakis önvédeknek szívesen és díjmentesen nyújt Lówy Emil hatóságilag engedélyezett, kereskedelmi- és váltó-törvényszéki bejegyzett ingatlanok közvetítési ügynöksége IV. Ujvilág-utca 33. szám Budapesten.

Bajos minták magányos védeknek ingyen és bérmentve. Szabóknak mintakönyvek bérmentlenül.

Öltözetekre való szövetek.

Peruvien és Dosking a magas klerus számára, szabályszerű szövetek es. kir. hivatalnokl egyenruhára, hadastyánok, tüzelők, tornászok számára, libériakra, billardok és játékasztalokra szövetek, loden vízáthatlan vadászkabátoknak, mosdó szövetek, utazópládek 4 frtől 14 frtig. A ki érdeemes, becsületes, tartós, tiszta gyapju szövetárakat és nem olcsó rongyokat akar venni, a melyek minden kalmártól udvaron adatnak el s alig a szabódíjt érik, az forduljon

Stikarofsky Jánoshoz

Bránno

Állandó szövetraktár 1/2 millió frton felül.

A szárazított legnagyobb üzlete.

Figyelemre méltó! A t. közönség oly czégek ellenében intetik, a kik „maradványokat“, coupons-okat 3-10 m. nagyságban és ugynevezett szalonöltözetekhez való „levágások“-at felcísernek. Már ezen egyforma hosszmegelelésben felsziki nyilvánvaló szélhámosság, mivelhogy az ilyen maradványok stb. dívaltan, elrontott és elemn árusítathó darabokból vágatnak ki.

Ilyen hasznatlan portéka, melyet ezen czégek 2 és 3 kézből vásárolnak össze, a vételár alig egyharmadát érik meg.

Küldés csak utánvét mellett, 10 forinton felül bérmentve.

Levelezés német, magyar, esch, lengyel, olasz és francia nyelven.

HERRMANN J. és társa

közvetítési ügynökség szállítási ügyekben
Bpest, VI. ker. Teréz-körut 6. sz.

Ajánlják magukat pontos utánvizsgálásra mindennemű szállítólevelek és franco feladó-vevényekre 1870-ik évtől kezdve. Díjazás, csak siker esetén. Azon esetben, hogyha differenciák nem konstatalhatók, az illető iratokat minden költség vagy Provisio felszámítása nélkül bérmentve küldjük vissza.

Központi szálloda

Budapesten, Kerepesi-út és Rottenbiller-utca sarkán (a központi pályaudvar áttellenében.)

Ezen legnagyobb kényelemmel berendezett szálloda villamos világitással, személyfelhúzóval (Lift) van ellátva és a legmersekeltebb szobaáraink jegyzéke minden szobában ki van függesztve. A

Központi szálloda

a központi pályaudvartól 2 percz alatt érhető el, minél fogva kocsit használása nem szükséges a megérkezés vagy elutazáskor.

Azonkívül nagybecsű vendégeink kényelmére intézkedünk, hogy bérslógaínk a vendégek büröndjeit és egyéb podgyaszait a vasutól utólag behozzák.

Midőn még kávéházunkat és vendég-lónket ajánljuk a t. utazó közönség figyelmébe, maradtunk számos látogatást kérve

mely tisztelettel
Bucher és Hüllrigl
szállodások.

Ügyes ügynököket

sorsjegyeknek részletfizetésre való eladá-sához igen kedvező jutalék feltételek mellett keres az

„ELSŐ MAGYAR IPARBANK“

váltó-üzlete

BUDAPEST.

IV. Deák Ferencz-utca 5. sz.

Orvosi és ügyvédi czimtáblák olcsón.

Öntött és írott czimtáblákat,

czimereket, zászlókat, dí-szítési czikkeket

és minden SZAKBELI munkákat fest, készít és ad kölcsönbe

ENGEL D.,

Hungária zászlógyár, czim-, czimerfestészet és dí-szítési vállalat

BUDAPEST

IV. gróf Károlyi-utca 26. gyár IV. Magyar-utca 23.

Árjegyzék franko.

Egylett Jelvények.

Lampionok és fakilyák.

Zenélő táblák.

Borkivonat.

Egy pillanatnyi előállítás künő egészséges borknak, mely semmivel sem különbözik az igazi természetes bortól, ajánlom ezen törvényileg védett

különlegességemet.

Ára 2 kőnők (körülbelül 100 liter bort ad ki) 5 frt 50 kr.

Utasítás ingyen adatik hozzá. A legjobb eredményért és egészséges gyártmányért jótallók.

Spiritus-megtakarítás

érhető el az én főfiumulatlan erősítő-essenziummal a pálinkánál. Ez az italoknak kellemes és jó íz ad és csak nálam kapható. Egy kilo ára 3 frt 50 kr. (600—1200 liter) használati utasítás ingyen.

Ezen különlegességeken kívül ajánlom még kőnőtele

essenziummat.

Rum, Cognac, valamint liqueurek gyártására, stb. főfiumulatlan esszenciával. Készülék ingyen adatik, árjegyzék ingyen.

Polák Károly Fülöp

Essenz-különlegességek gyára Prága.

Solid helyettesek kerestetnek.

Urak,

a kik nem gyengességben szenvednek, kérjék a Volta tanár után szerkesztett, minden államban szabadalmazott „RE-FECTOR“ galv. electr. készülékéről szóló illusztrált könyvet onhasználatra. A testen való ártalmatlan viselést biztosítja. Legtöbb orvos által kipróbálva, ajánlván és rendelve. A zsebben kényelmesen elhelyezhető. Kőpiratok ingyen (boríték alatt 10 kros bélyeg ellenében)

THEO BIERMANN, electrotechnicus

által,

Bées I. Schulerstrasse 18.

A m. kir. államvasutak gépgyára

a hazai viszonyokhoz alkalmazott, legkifünőbb szerkezetű és a versenyeken eddig legyőzhetlen maradt

6-, 8-, 10- és 12 lóerejű gőzseplő-garnitúráit,

valamint a malomezőkora külön gyártott hongerkezanos

9-, 12- és compound-rendszerű 16 lóerejű locomobiljait

a teljes vasból készült s így tartósság és czélzserűség tekintetében más gyártmány messze felülmúló

SZALMAKAZALÓZÓ-GÉPEIT

ugyszintén a locomobil hátsó kerekére könnyen alkalmazható és így felette czélzserű

Stíbor szabad. körfüréseit,

végül egyéb gyártmányu

2-, 2 1/2-, 3- és 4 lóerejű locomobiljait és gőzseplőgépeit, vetőgépeit, ekéit, rostált, morzsolóit stb. mezőgazdasági gépeit ajánlja kedvező feltételek mellett

Fehér Miklós,

a magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöke
BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 25. szám. „KÖZTELEK.“

Magyar Országos Központi Takarékpénztár

Budapesten, Deák Ferencz-utca 7-ik szám

engedélyez

törlesztéses jelzalogkölcsonöket földbirtokokra

a kimutatott földadó vagy a színhelyen fogatosított becsülés alapján.

Kölcsonkérvényekhez a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokvi hitelesített alakban esatolandók.

A legkisebb engedélyezhető kölcson 1000 frt.

Bárminemű kérdések a fenti czimhez intézve, gyors elintézését nyernek.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint helyben a Szt.-György-téren VUITS-féle ház, a nagy szerb templom áttellenében

„Concordia“

néven egy, a jelenkor minden igényeinek teljesen megfelelő

temetkezési vállalatot

létesítettünk.

A vállalat dusan felszerelt raktárt tart minden a kegyelet és gysz köréhez tartozó czikkeket, u. m. ércz-és fakoporsókat, selyem- és atlasz- szintúgy szatén-szemfűddöket, bársony fejpárnákat, gyertyákat, halotti öltözeteket minden nagyságban, múvirágokat, sirkoszorúkat a legszebb kivitelben.

Mindennemű temetés rendezése a leggyyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig előállítatik.

Részletes díjjegyzék a vállalat helyiségében ingyen kapható.

Midőn sem költséget, sem fáradságot nem vetünk tekintetbe, hogy vállalatunkat minden igénynek megfelelően berendezük, azon helyzetben vagyunk, hogy megbízásoknak mindenkor pontosan és lelkiismeretesen a legutányosabb árak mellett megfelelni képesek vagyunk, s főtörekvésünk odairanyul, hogy szolgáltatásaink a n. é. közönség becses bizalmát kiérdemeljük.

Kiváló tisztelettel

Krizmanits és Bikár.